

## **Wstęp**

### **CZĘŚĆ I. LUDZKOŚĆ I PRZYRODA – SPOJRZENIE OGÓLNE**

#### **1. Podstawowe pojęcia i problemy użytkowania i ochrony środowiska (G. Dobrzański)**

- 1.1. Środowisko
- 1.2. Systemowe ujęcie środowiska
- 1.3. Modele relacji środowisko-człowiek
  - 1.3.1. Potrzeba tworzenia modeli
  - 1.3.2. Podstawowe modele relacji środowisko-człowiek
- 1.4. Użytkowanie środowiska
  - 1.4.1. Zasoby naturalne
  - 1.4.2. Funkcje (usługi) środowiska
  - 1.4.3. Pojemność i potencjał środowiska, kapitał natury
- 1.5. konsekwencje użytkowania środowiska
- 1.6. Ochrona środowiska i przyrody
- 1.7. Nauka o ochronie środowiska i jej charakter
- 1.8. Alternatywne koncepcje ograniczoności zasobów naturalnych
  - 1.8.1. Rzadkość absolutna
  - 1.8.2. Rzadkość relatywna
  - 1.8.3. Ocena koncepcji rzadkości zasobów

#### **2. Krótka historia użytkowania środowiska (G. Dobrzański)**

- 2.1. Okres gospodarki łowiecko-zbierackiej
  - 2.1.1. Ewolucja
  - 2.1.2. Sposób życia
  - 2.1.3. Oddziaływanie na środowisko
- 2.2. Okres rozwoju i dominacji rolnictwa
  - 2.2.1. Przebieg i skutki kulturowe rozwoju rolnictwa
  - 2.2.2. Skutki ekologiczne rewolucji neolitycznej
- 2.3. Rewolucja przemysłowa

#### **3. Zmiany stanu środowiska na świecie i w Polsce (G. Dobrzański)**

- 3.1. Zmiany zagrożenia i stanu środowiska na świecie
- 3.2. Zmiany zagrożenia i stanu środowiska w Polsce
  - 3.2.1. Zanieczyszczenie powietrza
  - 3.2.2. Użytkowanie i zanieczyszczenie wód
  - 3.2.3. Odpady
  - 3.2.4. Ochrona świata żywego

#### **4. Istota i cechy współczesnego kryzysu ekologicznego (G. Dobrzański)**

- 4.1. Istota kryzysu ekologicznego
  - 4.1.1. Wymiar ekologiczny
  - 4.1.2. Wymiar społeczno-gospodarczy
  - 4.1.3. Wymiar antropologiczny
  - 4.1.4. Wymiar cybernetyczny
  - 4.1.5. Wymiar termodynamiczny
- 4.2. Kryzys ekologiczny – problem definicyjny
- 4.3. Kryzys ekologiczny a kryzys cywilizacji
- 4.4. Kryzys ekologiczny jako konstrukt społeczny
- 4.5. Cechy współczesnego kryzysu ekologicznego
- 4.6. Kiedy katastrofa ekologiczna?
- 4.7. Jaka katastrofa ekologiczna?
- 4.8. Kryzys ekologiczny szansą ludzkości

## **CZĘŚĆ II. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE**

### **5. Globalne ocieplenie** (*G. Dobrzański*)

- 5.1. Efekt cieplarniany a globalne ocieplenie
- 5.2. Gazy cieplarniane
- 5.3. Prognozy zmian temperatury
- 5.4. Skutki globalnego ocieplenia
  - 5.4.1. Zmiany cyklu hydrologicznego i cyrkulacji atmosferycznej
  - 5.4.2. Zmiany poziomu mórz i oceanów
  - 5.4.3. Zagrożenie gatunków i systemów ekologicznych
  - 5.4.4. Zmiany w produkcji żywności
  - 5.4.5. Skutki zdrowotne
  - 5.4.6. Skutki społeczne i ekonomiczne
- 5.5. Realność globalnego ocieplenia
- 5.6. Przeciwdziałanie globalnemu ociepleniu

### **6. Niszczenie ozonosfery** (*B.M. Dobrzańska*)

- 6.1. Powstawanie, rozmieszczenie i rola ozonu
- 6.2. Obserwacje zaniku ozonu
- 6.3. Przyczyny i mechanizmy zaniku ozonu
- 6.4. Skutki niszczenia ozonosfery
- 6.5. Ochrona ozonosfery

### **7. Zagrożenie różnorodności gatunkowej** (*G. Dobrzański*)

- 7.1. Tempo wymierania gatunków
- 7.2. Przykłady wymierania gatunków
- 7.3. Zagrożenie gatunków w Polsce
- 7.4. Przyczyny wymierania gatunków
- 7.5. Motywy ochrony bogactwa gatunkowego
  - 7.5.1. Motywy ekonomiczne
  - 7.5.2. Motywy estetyczne
  - 7.5.3. Motywy naukowe
  - 7.5.4. Motywy etyczne
  - 7.5.5. Zachowanie struktury i funkcjonowania biosfery

### **8. Degradacja gleb** (*B.M. Dobrzańska*)

- 8.1. Formy i skala degradacji gleb
- 8.2. Erozja gleb
- 8.3. Pustynnienie
- 8.4. Degradacja chemiczna gleb
- 8.5. Inne formy degradacji gleb

### **9. Zagrożenie lasów** (*B.M. Dobrzańska*)

- 9.1. Rola lasów w biosferze
- 9.2. Powierzchnia i rozmieszczenie lasów na Ziemi